

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon

Iver Tanem, +47 73 19 92 21

Uttalelse fra Statsforvalteren i Trøndelag - konsesjon etter vannressursloven - Trondheim - Stor-Leirsjøen til snøproduksjon

Vi viser til høring av søknad om vannuttak fra Stor-Leirsjø i Trondheim kommune med frist 13.1.2026, og epost fra NVE datert 12.1.2026 der Statsforvalteren gis utsatt svarfrist til 16.1.2026. Vår uttalelse gis i samråd med Miljødirektoratet.

Bakgrunn

Trondheim kommune har søkt om tillatelse etter vannressursloven til vannuttak fra Stor-Leirsjøen til snøproduksjon og vanning av hoppbakker i Granåsen Idrettspark. Kommunen har en midlertidig tillatelse for dette vannuttaket på inntil 250 000 m³/år, som gjelder til 31.08.2026. Nå søker kommunen om permanent konsesjon for vannuttaket. Søknaden er basert på at maksimalt årlig vannuttak vil være 360 000 m³/år. Ifølge søknaden tilsvarer dette at vannstanden kan reduseres med 1,24 m, forutsatt at det ikke er noe tilsig i perioden for vannuttak. Samtidig søker kommunen om å kunne regulere magasinet Stor-Leirsjøen med HRV på høydekurve 197,42 m og LRV på høydekurve 196,12 m.

Vår vurdering

Vi vil først kommentere litt på selve søknaden før vi kommer med en vurdering. Det er åpenbart mange fordeler med å bruke vann fra Stor-Leirsjø for å produsere snø i Granåsen. Disse er nevnt i søknadens kap. 2.3, og de mest åpenbare må være at infrastrukturen allerede er på plass og at man ikke bruker rensedrikkevann til dette. Kapittel 2.5 og 3.9 sier noe om forholdet til offentlige planer og nasjonale føringer. I kap. 2.5 står det om nasjonale laksevassdrag at «*Leirelva renner ut i Nidelva som er definert som nasjonalt laksevassdrag. Ifølge Miljøstatus.no regnes Leirelva for å være innenfor beskyttet område i forhold til Lakse- og innlandsfiskeloven §7. Da det ikke skal utføres fysiske tiltak i Leirelva så mener vi at vårt tiltak ikke vil påvirke vassdraget i forhold til dette*». Dette underbygges med vedlegg 2 som skal vise berørt område for tiltaket. I Kapittel 3.9. om Verneplan for vassdrag og Nasjonale laksevassdrag står det bare at «*Leirelvassdraget er ikke omfattet verneplan for vassdrag*».

Vi vil påpeke at når man regulerer et vassdrag, vil vesentlig mer enn det som er avmerket i vedlegg 2 være påvirket som følge av reguleringen. Hele strekningen nedstrøms dam Stor-Leirsjø til Nidelva vil

bli påvirket som følge av endret vannføringsregime fra dammen. Nedre deler av Leirelva er anadrom, og dermed en del av det nasjonale laksevassdraget som Nidelva utgjør. St.prp. nr. 32 (2006-2007) om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder poengterer oppstrøms påvirkning i kapittel 6, der det gis en oversikt over alle viktige inngrep og aktiviteter som kan skade produksjonen eller overlevelsen av laks i vassdragene. Retningslinjene gitt i dokumentets tabell 6.1 skal gjelde for selve vannstrengen og for de deler av nedbørsfeltet der de aktuelle tiltakene kan ha innvirkning på laksebestanden.

I og med at Stor- Leirsjø ønskes regulert med 1,24 meter, vil tiltaket også påvirke innsjøen og potensielt også tilløpsvassdrag. Stor-Leirsjø har både ørret, røye og trepigget stingsild. Tofa (Trondheim omland fiskeadministrasjon) skriver på sine nettsider at det er store bestander av både ørret og røye, men at det for det meste er småfallen fisk. De skriver også at storørret kan forekomme. Ut ifra det som skrives antar vi at det er naturlig rekruttering av både ørret og røye i Stor-Leirsjøen. Ørreten gyter i tilløpsbekker til sjøen, mens røya gyter på grunner i sjøen. Reguleringen kan dermed påvirke tilgang til og kvalitet på gyteområder til arter i sjøen. En tappet innsjø i perioden ørret går på bekken for å gyte, kan vanskeliggjøre oppgang, og tapping etter at røya har gytt kan tørrlegge gytegroper. Dette kan, over tid, endre sammensetningen i vannet.

I kapittel 3.2. opplyser søker om at vannuttaket medfører minimal endring i vannføring nedstrøms dammen og at tiltaket ikke forventes å ha noen betydelig innvirkning på vanntemperaturen. Vi har ikke sett plan for hvordan minstevannføring skal slippes, men antar det er via ei bunntappeluke. Det vil si at det om sommeren slippes relativt kaldt vann og om vinteren slippes relativt varmt vann. Dette kan påvirke livet i elva.

EUs vanddirektiv er også omtalt i kap. 2.5, der det hevdes at Leirelvassdraget ikke er omfattet av gjeldende vannforvaltningsplan. Dette er direkte feil. Vannforskriften er Norges gjennomføring av EUs vannrammedirektiv i norsk rett. Dette er nedbørsfeltbasert forvaltning, der forvaltningsområdene ikke følger kommune-, fylkes- og landegrensene, men følger vannet. Leirelvassdraget ligger i Nea-Nidelva vannområde og er delt inn i flere vannforekomster. Stor-Leirsjø (123-37410-L) er vurdert til å ha god økologisk tilstand og miljømålet er nådd. Leirelva øvre (123-622-R) går fra Dam Stor-Leirsjø til samløp med Kystadbekken. Også denne er vurdert til å ha god økologisk tilstand og miljømålet er dermed nådd. Leirelva nedre (123-649-R) går fra samløp Kystadbekken og til samløp Nidelva. Denne vannforekomsten er vurdert til å ha moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand. Miljømålet er dermed ikke nådd og tiltak må iverksettes for å nå målet. Dette jobber Trondheim kommune med i nedre deler av denne vannforekomsten. Vannforskriften har et forringelsesforbud. Det vil si at vi kan bruke vannet, men ikke i så stor grad at det forringer økologisk tilstand. Dette gjelder også for vannforekomster som blir påvirket både oppstrøms og nedstrøms den forekomsten inngrepet gjennomføres i. For Leirelva nedre blir det enda strengere, i og med at forekomsten i dag ikke når miljømålene. Det må sannsynliggjøres at inngrepet (Fraføring av vann) ikke gjør det vanskeligere å nå miljømålet for vannforekomsten, og det må vurderes om minstevannføring på 100 l/s er tilstrekkelig for å kunne nå miljømålene. Eutrofiering og organisk belastning (ammonium) er satt til dårlig tilstand og trekker denne forekomsten under miljømålet på økologisk tilstand. Frarføring av vann kan redusere fortynningsevnen, og dermed ytterligere øke avstanden fra dagens tilstand til miljømålet. Dette er en forringelse, og skal ikke skje.

I kapittel 3.4. omtales naturfare og klimaendringer, og kapittelet avsluttes med at «*Vannuttak for snøproduksjon påvirker ikke eventuelle fremtidige flommer og klimaendringer i Leirelvassdraget. Magasinet på Stor-Leirsjøen vurderes å fungere som flomdemping for vassdraget*». Disse to setningene er selvmotsigende. Hvis noe har en flomdempende effekt, bør det påvirke fremtidige flommer. Vi

skjønner at dette kapittelet er rettet mot samfunnssikkerhet, men i et miljøperspektiv er ikke flommer skadelig for vassdrag. De er nødvendig for å renske bunnsubstrat slik at fisk kan gyte.

Tabell 3.5. lister opp rødlistede arter knyttet til området. Laks er ikke nevnt her. Basert på vår vurdering om at influensområdet også omhandler anadrom strekning, og at laksefisk kan bli påvirket av vannføringssendringer og temperaturendringer, må laks tas inn. Stor-Leirsjøen har også en historisk registrering av ål (Hartvig Huitfeldt-Kaas 1918), som er sterkt truet på den norske rødlisten. Dammen utgjør trolig en barriere for ål i dag, men vassdragssystemet bør bli tilrettelagt for opp- og nedvandring av ål. Vi mener av den grunn at ål også må inn på lista.

Trondheim kommune har ansvar for tiltaks- og restaureringsprosjektet i Leirelva, men vi får ikke inntrykk av at det er god kjennskap til det prosjektet ut fra søknaden. Det bør være en forutsetning at de har undersøkt at prosjektet ikke påvirkes negativt av tiltaket som omsøkes. Med tanke på at dette er et nasjonalt laksevassdrag, må søker minimum synliggjøre at de har koblet på fiskefaglig kompetanse som har vurdert om anadrom fisk kan bli påvirket av tiltaket.

Hvis konsesjon gis, må denne ha naturforvaltningsvilkår som gir forvaltningen mulighet til å pålegge regulant tiltak og undersøkelser i områder påvirket av reguleringen. En konsesjon bør også ha magasinrestriksjoner som sikrer at f.eks. hekkelokaliteter for fugl ikke blir skadelidende på våren, f.eks. ved at holmer blir landfaste eller land oversvømmes, og restriksjoner som sikrer ørretens tilgang til bekkene på høsten hvis det er nødvendig for å kunne gå opp. Det bør også komme krav om avbøtende tiltak i forhold til opp- og nedvandring av ål til Stor-Leirsjø. Ved mangel på vann må det også komme tydelig fram at Leirelva har prioritet på vann framfor snøproduksjon, uansett årsak.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
underdirektør
Klima- og miljøavdelingen

Iver Tanem
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

TRONDHEIM KOMMUNE
MILJØDIREKTORATET
MALVIK KOMMUNE
TRØNDELAGE FYLKESKOMMUNE

Postboks 2300 Torgarden
Postboks 5672 Torgarden
Postboks 140
Fylkets hus Postboks 2560

7004 TRONDHEIM
7485 TRONDHEIM
7551 HOMMELVIK
7735 STEINKJER